

NACIONALINĖ TEISMŲ ADMINISTRACIJA

Biudžetinė įstaiga, L. Sapiegos g. 15, LT-10312 Vilnius, tel. (8 5) 268 5186, faks. (8 5) 268 5187, el. p. info@teismai.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188724424

Teisėjų tarybai

2018-05-07 Nr. 4R-664-(1.17)

DĖL PROFESINĖS RIZIKOS VERTINIMO

Siekdama suteikti pagalbą teismų pirmininkams rengiant teismo vidaus dokumentus (priemonė, numatyta Teismų reformos įgyvendinimo priemonių plano, kuriam pritarta Teisėjų tarybos 2016 rugsėjo 30 d. posėdyje, 5.1 papunktyje), Teisėjų taryba 2017 m. spalio 27 d. posėdyje protokoliniu nutarimu pritarė Nacionalinės teismų administracijos (toliau – Administracija) parengtam pavyzdiniam (rekomendaciniam) teismų vidaus norminių aktų sąrašui (toliau – Sąrašas) bei pavedė Administracijai surinkti iš teismų informaciją apie atskirų Sąraše nurodytų vidaus norminių aktų pavyzdinių nuostatų parengimo poreikį ir pateikti apibendrintus duomenis Teisėjų tarybai.

Vykdydama Teisėjų tarybos pavedimą, Administracija, įvertinusi teismų pateiktą nuomonę ir siūlymus, teisės aktų parengimo poreikį ir tikslingumą bei suderinusi siūlymus su Teisėjų tarybos Teisės aktų projektų rengimo komitetu, 2017 m. gruodžio 15 d. Teisėjų tarybos posėdyje pasiūlė Teisėjų tarybai pavesti Administracijai parengti 7 vidaus norminių aktų pavyzdines nuostatas. Teisėjų taryba, pritardama Administracijos pateiktiems siūlymams, 2017 m. gruodžio 15 d. protokoliniu nutarimu, be kita ko, pavedė Administracijai parengti profesinės rizikos vertinimo pavyzdines nuostatas.

Vykdydama Teisėjų tarybos pavedimą, Administracija atliko profesinės rizikos vertinimo atlikimą reglamentuojančių teisės aktų nuostatų analizę ir įvertino šiuo metu teismams prieinamas metodinės pagalbos priemones.

Dėl pareigos atlikti profesinės rizikos vertinimą

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo 25 straipsnio 1 dalies 2 punktu, darbdaviui atstovaujantis asmuo, įgyvendindamas darbdavio pareigą sudaryti darbuotojams saugias ir sveikatai nekenksmingas darbo sąlygas, organizuoja arba paveda darbdavio įgaliotam asmeniui organizuoti profesinės rizikos vertinimą ir tuo pagrindu įvertina (nustato) faktinę darbuotojų saugos ir sveikatos būklę įmonėje, padaliniuose ir atskirose darbo vietose.

Profesinės rizikos vertinimas atliekamas vadovaujantis Profesinės rizikos vertinimo bendraisiais nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2012 m. spalio 25 d. įsakymu Nr. A1-457/V-961 (toliau – Nuostatai). Nuostatai reglamentuoja bendrąją profesinės rizikos vertinimo tvarką įmonėse, įstaigose ir organizacijose, rizikos vertinimo organizavimą, pagrindinius rizikos vertinimo etapus, rizikos vertinimo dokumentavimą, t. y. juose išsamiai aptariama profesinės rizikos vertinimo atlikimo tvarka bei jos rezultatų įforminimas. Pastebėtina, kad teisės aktai nenustato pareigos darbdaviui tvirtinti atskiras profesinės rizikos vertinimo atlikimo taisykles konkrečiose įstaigose (pavyzdžiui, teismuose).

Pagal Nuostatų 19 ir 20 punktus, visų atliktų rizikos veiksnių tyrimų rezultatai turi būti įforminti protokolais ir pasirašyti juos atlikusių asmenų; atlikus objekto rizikos vertinimą,

užpildomas pasirinktos formos rizikos įvertinimo dokumentas arba rizikos įvertinimo kortelė (Nuostatų 2 priedas).

Dėl metodinės pagalbos atliekant profesinės rizikos vertinimą

Siekdama padėti įmonėms įgyvendinti teisės aktų reikalavimus, Valstybinė darbo inspekcija prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – VDI), bendradarbiaudama su Europos saugos ir sveikatos darbe agentūra (EU-OSHA), dalyvauja OiRA (interaktyvus internetinis rizikos vertinimas) projekte bei rekomenduoja profesinės rizikos vertinimui atlikti naudoti OiRA įrankiu.

OiRA priemonė (įrankis) yra skirta darbdaviams, kurie nėra darbuotojų saugos ir sveikatos ekspertai, padedanti atlikti profesinės rizikos vertinimą: nustatyti esamus ar galimus rizikos veiksnius darbo vietose, įvertinti rizikos lygį, pasirinkti prevencines priemones rizikai pašalinti ar sumažinti, o po to parengti reikiamą rizikos vertinimo dokumentaciją. OiRA priemonė (įrankis) yra nemokama, norint ja naudotis nereikia jokių specialių žinių ir įgūdžių – pakanka užsiregistruoti naudojantis galiojančiu el. pašto adresu.

Atkreiptinas dėmesys, kad atlikus rizikos vertinimą naudojant OiRA priemonę (įrankį), galutiniame etape automatiškai suformuojamas prevencinių veiksmų planas ir išsami ataskaita apie atliktą rizikos vertinimą. Šiuos dokumentus darbdavys ar jo paskirtas kompetentingas asmuo gali atsispausdinti, patvirtinti ir naudoti įgyvendinant numatytas prevencines priemones ir vykdant darbo vietų rizikos stebėseną.

Teismams atliekant profesinės rizikos vertinimą, galėtų būti naudojama OiRA priemonė (įrankiu) pavadinimu „Darbas biure“. Šią priemonę ir platesnę informaciją apie OiRA galima rasti VDI interneto svetainėje (https://www.vdi.lt/Forms/Grupe.aspx?Tema_ID=2).

VDI laikosi pozicijos, jog profesinės rizikos vertinimas naudojant interaktyvią rizikos vertinimo priemonę OiRA atitinka Nuostatuose nustatytus reikalavimus (žr. VDI išaiškinimą https://www.vdi.lt/Forms/Tekstas1.aspx?Tekstai_ID=424). Be to, šioje rizikos vertinimo priemonėje yra numatyti visi rizikos vertinimo etapai, apibrėžti Nuostatuose: parengiamieji darbai („Paruošimas“), pavojų nustatymas („Nustatymas“), pavojų vertinimas („Vertinimas“), prevencinio plano parengimas („Veiksmų planas“) ir dokumentavimas („Ataskaita“).

Apibendrinant tai, kas aukščiau išdėstyta, darytina išvada, kad Administracijos parengtos pavyzdinės profesinės rizikos vertinimo nuostatos nepadėtų pasiekti tikslo suteikti pagalbą teismų pirmininkams rengiant teismo vidaus dokumentus – teisės aktai nenustato pareigos darbdaviui tvirtinti atskiras profesinės rizikos vertinimo atlikimo taisykles, profesinės rizikos vertinimo atlikimo tvarka, jos rezultatų įforminimas ir pagrindinės turinio dalys yra aiškiai išdėstytos Nuostatuose ir kiekvienas teismas, vadovaudamasis Nuostatais, turėtų profesinės rizikos vertinimą atlikti ir reikalingus dokumentus pildyti individualiai. Be to, būtent šiam tikslui pasiekti ir profesinės rizikos vertinimo atlikimo teismuose procesui palengvinti gali pagelbėti VDI rekomenduojama OiRA priemonė (įrankis) pavadinimu „Darbas biure“. Manytina, kad naudojimasis OiRA priemonė (įrankiu) užtikrintų profesinės rizikos vertinimo procedūrų ir dokumentų atitikimą Nuostatų reikalavimams, o teismui atlikus profesinės rizikos vertinimą, gauta ataskaita galėtų būti patvirtinta kaip profesinės rizikos įvertinimo dokumentas, nurodytas Teisėjų tarybos 2017 m. gruodžio 15 d. protokoliniame nutarime.

Įvertinus aukščiau nurodytas aplinkybes, manytina, kad tikslinga ne rengti papildomas pavyzdines nuostatas, reglamentuojančias profesinės rizikos vertinimo atlikimą teismuose, o informuoti teismus apie šiuo metu esančias veiksmingas ir draugiškas vartotojui VDI sukurtas priemones.

Atsižvelgdama į tai, kas aukščiau išdėstyta, Administracija Teisėjų tarybos prašo šį klausimą svarstyti Teisėjų tarybos posėdyje ir:

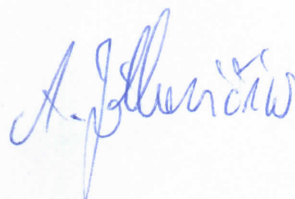
1. pritarti siūlymui nerengti profesinės rizikos vertinimo pavyzdinių nuostatų;
2. pavesti Nacionalinei teismų administracijai raštu pateikti teismams informaciją apie profesinės rizikos vertinimo atlikimo tvarką bei galimybes šiam tikslui pasinaudoti Valstybinės darbo inspekcijos rekomenduojama OiRA priemone (įrankiu) (rašto projektas pridedamas).

Administracijos rašto teismams bei Teisėjų tarybos protokolinio nutarimo projektai buvo pateikti svarstyti Teisėjų tarybos Teismų administravimo ir Teisės aktų projekto rengimo komitetams, kurių nariai šiems projektams pritarė.

PRIDEDAMA:

1. Teisėjų tarybos protokolinio nutarimo projektas, 1 lapas;
2. Administracijos rašto teismams projektas, 2 lapai.

Direktoriaus pavaduotojas,
atliekantis direktoriaus funkcijas

Antanas Jatkevičius

TEISĖJŲ TARYBA

Protokolinis nutarimas

2018 m.   d.
Vilnius

1. Pritarti Nacionalinės teismų administracijos siūlymui nerengti Teisėjų tarybos 2017 m. gruodžio 15 d. protokoliniu nutarimu pavestų parengti profesinės rizikos vertinimo pavyzdinių nuostatų.
2. Pavesti Nacionalinei teismų administracijai raštu pateikti teismams informaciją apie profesinės rizikos vertinimo atlikimo tvarką bei galimybes šiam tikslui pasinaudoti Valstybinės darbo inspekcijos rekomenduojama OiRA priemone (įrankiu).

Pirmininkas

NACIONALINĖ TEISMŲ ADMINISTRACIJA

Biudžetinė įstaiga, L. Sapiegos g. 15, LT-10312 Vilnius, tel. (8 5) 268 5186, faks. (8 5) 268 5187, el. p. info@teismai.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188724424

Lietuvos Respublikos teismams

2018-05- Nr.

DĖL PROFESINĖS RIZIKOS VERTINIMO

Siekdama suteikti pagalbą teismų pirmininkams rengiant teismo vidaus dokumentus (priemonė, numatyta Teismų reformos įgyvendinimo priemonių plano, kuriam pritarta Teisėjų tarybos 2016 rugsėjo 30 d. posėdyje, 5.1 papunktyje), Teisėjų taryba 2017 m. spalio 27 d. posėdyje protokoliniu nutarimu pritarė Nacionalinės teismų administracijos (toliau – Administracija) parengtam pavyzdiniam (rekomendaciniam) teismų vidaus norminių aktų sąrašui (toliau – Sąrašas) bei pavedė Administracijai surinkti iš teismų informaciją apie atskirų Sąraše nurodytų vidaus norminių aktų pavyzdinių nuostatų parengimo poreikį ir pateikti apibendrintus duomenis Teisėjų tarybai.

Vykdydama Teisėjų tarybos pavedimą, Administracija, įvertinusi teismų pateiktą nuomonę ir siūlymus, teisės aktų parengimo poreikį ir tikslingumą bei suderinusi siūlymus su Teisėjų tarybos Teisės aktų projektų rengimo komitetu, 2017 m. gruodžio 15 d. Teisėjų tarybos posėdyje pasiūlė Teisėjų tarybai pavesti Administracijai parengti 7 vidaus norminių aktų pavyzdines nuostatas. Teisėjų taryba, pritardama Administracijos pateiktiems siūlymams, 2017 m. gruodžio 15 d. protokoliniu nutarimu, be kita ko, Administracijai pavedė parengti profesinės rizikos vertinimo pavyzdines nuostatas.

Vykdydama Teisėjų tarybos pavedimą, Administracija atliko profesinės rizikos vertinimo atlikimą reglamentuojančių teisės aktų nuostatų analizę ir įvertino šiuo metu teismams prieinamas metodinės pagalbos priemones.

Dėl pareigos atlikti profesinės rizikos vertinimą

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo 25 straipsnio 1 dalies 2 punktu, darbdaviui atstovaujantis asmuo, įgyvendindamas darbdavio pareigą sudaryti darbuotojams saugias ir sveikatai nekenksmingas darbo sąlygas, organizuoja arba paveda darbdavio įgaliotam asmeniui organizuoti profesinės rizikos vertinimą ir tuo pagrindu įvertina (nustato) faktinę darbuotojų saugos ir sveikatos būklę įmonėje, padaliniuose ir atskirose darbo vietose.

Profesinės rizikos vertinimas atliekamas vadovaujantis Profesinės rizikos vertinimo bendraisiais nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2012 m. spalio 25 d. įsakymu Nr. A1-457/V-961 (toliau – Nuostatai). Nuostatai reglamentuoja bendrąją profesinės rizikos vertinimo tvarką įmonėse, įstaigose ir organizacijose, rizikos vertinimo organizavimą, pagrindinius rizikos vertinimo etapus, rizikos vertinimo dokumentavimą, t. y. juose išsamiai aptariama profesinės rizikos vertinimo atlikimo tvarka bei jos rezultatų įforminimas. Pastebėtina, kad teisės aktai nenustato pareigos darbdaviui tvirtinti atskiras profesinės rizikos vertinimo atlikimo taisykles.

Pagal Nuostatų 19 ir 20 punktus, visų atliktų rizikos veiksnių tyrimų rezultatai turi būti įforminti protokolais ir pasirašyti juos atlikusių asmenų; atlikus objekto rizikos vertinimą, užpildomas pasirinktos formos rizikos įvertinimo dokumentas arba rizikos įvertinimo kortelė (Nuostatų 2 priedas).

Dėl metodinės pagalbos atliekant profesinės rizikos vertinimą

Siekdama padėti įmonėms ir įstaigoms įgyvendinti teisės aktų reikalavimus, Valstybinė darbo inspekcija prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – VDI), bendradarbiaudama su Europos saugos ir sveikatos darbe agentūra (EU-OSHA), dalyvauja OiRA (interaktyvus internetinis

rizikos vertinimas) projekte bei rekomenduoja profesinės rizikos vertinimui atlikti naudoti OiRA įrankiu.

OiRA priemonė (įrankis) yra skirta darbdaviams, kurie nėra darbuotojų saugos ir sveikatos ekspertai, padedanti atlikti profesinės rizikos vertinimą: nustatyti esamus ar galimus rizikos veiksnius darbo vietose, įvertinti rizikos lygį, pasirinkti prevencines priemones rizikai pašalinti ar sumažinti, o po to parengti reikiamą rizikos vertinimo dokumentaciją. OiRA priemonė (įrankis) yra nemokama, norint ją naudoti nereikia jokių specialių žinių ir įgūdžių – pakanka užsiregistruoti naudojantis galiojančiu el. pašto adresu.

Atkreiptinas dėmesys, kad atlikus profesinės rizikos vertinimą naudojant OiRA priemonę (įrankį), galutiniame etape automatiškai suformuojamas prevencinių veiksmų planas ir išsami ataskaita apie atliktą rizikos vertinimą. Šiuos dokumentus darbdavys ar jo paskirtas kompetentingas asmuo gali atsispausdinti, patvirtinti ir naudoti įgyvendinant numatytas prevencines priemones ir vykdant darbo vietų rizikos stebėseną.

VDI laikosi pozicijos, jog profesinės rizikos vertinimas naudojant interaktyvią rizikos vertinimo priemonę OiRA atitinka Nuostatuose nustatytus reikalavimus (žr. VDI išaiškinimą https://www.vdi.lt/Forms/Tekstas1.aspx?Tekstai_ID=424). Be to, šioje rizikos vertinimo priemonėje yra numatyti visi rizikos vertinimo etapai, apibrėžti Nuostatuose: parengiamieji darbai („Paruošimas“), pavojų nustatymas („Nustatymas“), pavojų vertinimas („Vertinimas“), prevencinio plano parengimas („Veiksmų planas“) ir dokumentavimas („Ataskaita“).

Įvertinusi profesinės rizikos vertinimo atlikimo tvarkos reglamentavimą ir jam įgyvendinti sukurtas interaktyvias, šiuo metu teismams prieinamas metodinės pagalbos priemones, bei siekdama kuo didesnės naudos teismams, Administracija siūlė Teisėjų tarybai ne rengti papildomas pavyzdines nuostatas, reglamentuojančias profesinės rizikos vertinimo atlikimą teismuose, o informuoti teismus apie šiuo metu esančias veiksmingas ir draugiškas vartotojui VDI sukurtas priemones. Teisėjų taryba 2018 m. XX d. posėdyje svarstė šį klausimą ir pritarė Administracijos siūlymams.

Vykdydama Teisėjų tarybos pavedimą, Administracija informuoja, kad naudojimasis OiRA priemone (įrankiu), kurią rekomenduoja pati profesinės rizikos vertinimo priežiūrą kuriojanti institucija (VDI), ne tik palengvintų profesinės rizikos vertinimo atlikimo procesą teismuose, bet ir užtikrintų vertinimo procedūrų ir dokumentų atitikimą teisės aktuose (pvz., minėtuose Nuostatuose) keliamiems reikalavimams, be to, nesukeltų papildomos administracinės naštos vidaus norminiais aktais nustatant atskirą tvarką minėtiems veiksams atlikti. Atsižvelgiant į tai, teismams atliekant profesinės rizikos vertinimą, rekomenduotina naudoti OiRA priemonę (įrankiu) pavadinimu „Darbas biure“. Šią priemonę ir platesnę informaciją apie OiRA galima rasti VDI interneto svetainėje (https://www.vdi.lt/Forms/Grupe.aspx?Tema_ID=2). Vadovaujantis Nuostatais ir naudojantis OiRA priemone (įrankiu) teismui atlikus profesinės rizikos vertinimą, gauta ataskaita galėtų būti patvirtinta kaip profesinės rizikos įvertinimo dokumentas, nurodytas Teisėjų tarybos 2017 m. gruodžio 15 d. protokoliniame nutarime.

Pažymėtina, kad su OiRA priemonės (įrankio) naudojimu susijusiais klausimais konsultuoja VDI Techninės saugos skyriaus darbuotojai – Vesta Macė (el. paštas vesta.mace@vdi.lt, tel. (8 5) 265 0189) ir Gediminas Valentėlis, (el. paštas gediminas.valentelis@vdi.lt, tel. (8 5) 265 0189).

Direktoriaus pavaduotojas,
atliekantis direktoriaus funkcijas

Antanas Jatkevičius